1829. № 65.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 2 Junij.

FRANKFORT, den 29sten Mei.

De Zoon van den voormaligen Koning van Zweden, *Gustaaf Adolf*, heeft dezer dagen den titel van Prins van Zweden, dien hij voerde, zoo het schijnt op de vertoogen van het tegenwoordige Zweedsche hof, afgelegd, en, in de plaats daarvan, dien van Prins van Wasa aangenomen. Een der dagbladen heeft, bij de mededeeling van het berigt hiervan, beweerd, dat de Prins zich voorbehouden had, altijd den titel van Prins van Zweden, wanneer hem zulks behaagde, weder aan te nemen; doch thans schrijft men uit Weenen, dat de Prins bij zich zelven zoodanig voorbehoud wel kan gemaakt hebben; maar dat zeker geen der hoven zulks goedgekeurd heeft, en dat, wanneer de Prins van Wasa in 't vervolg zich weder Prins van Zweden mogt noemen, waarschijnlijk even zoo als thans eene uitnoodiging aan hem zou geschieden, om zulks niet meer te doen.

WARSCHAU, den 25sten Mei.

De krooning heeft gisteren op de plegtigste wijze plaats gehad.

Den 21sten dezer heeft Z. M. de Keizer de Russische en Poolsche troepen, die zich alhier bevinden, te zamen twintig duizend man, in oogenschouw genomen. Hare Majesteit de Keizerin heeft deze heerschouwing mede in een rijtuig bijgewoond.

PARYS, den 27sten Mei.

In de kamer der afgevaardigden is gisteren behandeld een voorstel van den heer *Manguin*, om nader te bepalen hoe de ministers, op grond hunner verantwoordelijkheid, in staat van beschuldiging zouden kunnen gesteld worden. De heer *Manguin* wilde dit voorstel beschouwd hebben als betreffende eene reglementaire bepaling, welke de kamer der afgevaardigden alleen aanging. Hij is door een groot gedeelte van de linker zijde ondersteund geworden; maar de meerderheid der vergadering heeft begrepen, dat het hier eene wettelijke bepaling gold. De discussien zijn vrij hevig geweest; eindelijk is besloten, dat over het voorstel, zoo als het was liggende, niet behoorde gestemd te worden.

In de zitting van heden, heeft de heer *Benjamin Constant* een voorstel ontwikkeld, dat geene discussie zou kunnen gesloten worden, gelijk dit dezer dagen is gebeurd, wanneer dezelve nog niet begonnen is, alleen omdat de meerderheid begrijpt dat de kamer genoegzaam is ingelicht. Dit voorstel is door de regter zijde, ondersteund door een aantal leden van het linker centrum, verworpen.

BRUSSEL, den 29sten Mei.

Een uur na zijne aankomst te Antwerpen, heeft Z. M. audientie verleend. 's Avonds hebben de ingezetenen uit eigene beweging hunne huizen verlicht, en er was steeds eene groote menigte menschen op de been, vooral in den omtrek van 's Konings paleis. Z. M. is tweemaal op het balkon verschenen en telkens met een groot gejuich begroet geworden.

Anderen daags heeft Z. M. onderscheidene openbare inrigtingen bezocht.

Gisteren middag is de Koning van Antwerpen vertrokken aan boord van het koninklijke stoom-jagt, dat van Ter Neuzen was gekomen. Z. M. is tot Vlissingen gegaan, en van daar naar Neuzen, waar Hoogstdezelve 's avonds te zeven ure is aangekomen.

Bij de aankomst van het jagt te Neuzen, werd Z. M. door het geschut van het genootschap *Utopia* en de harmonie-gezelschappen van *St. Cecilia* van Gend en Hulst begroet.

De heeren gouverneurs der provincien Zeeland en Oost-Vlaanderen hebben de eer gehad Z. M. te complimenteren. Na de burgerlijke en militaire autoriteiten toegelaten te hebben, heeft Z. M. zich naar het stadhuis begeven, en aldaar algemeene audientie verleend.

Z. M. heeft zich vervolgens weder aan boord van het jagt begeven en op hetzelve den nacht doorgebragt.

Heden morgen te vier ure, heeft het genootschap *Utopia* den Koning bij zijn ontwaken met eene salvo uit het geschut en het herhaald geroep van *leve de Koning* begroet.

Omstreeks zes ure heeft Z. M. de onderscheidene werken in oogenschouw genomen en te zeven ure Ter Neuzen verlaten.

Op den togt van Ter Neuzen en Sas van Gend, hebben de burgemeester en pastoor van Westdorp, vergezeld van eene eerewacht te paard, den Koning bij zijne voorbijkomst begroet.

Te negen ure is Z. M. te Sas van Gend aangekomen, en aldaar door den luitenant-generaal *de Ghigny*, den hertog *Bernard* prins van Saksen-Weimar en de burgerlijke autoriteiten gecomplimenteerd.

Na de werken in oogenschouw genomen te hebben, heeft Z. M. het ontbijt gelieven aan te nemen, dat Hoogstdenzelven door den burgemeester van Sas van Gend aangeboden werd. Omstreeks elf ure heeft Z. M. deze stad verlaten.

Heden namiddag te twee ure is Z. M. voor de sluizen van Gend aangekomen, en in de havenkom aan land gegaan. Vervolgens heeft Z. M. zijne intrede te Gend gedaan, onder den toevloed van eene ontelbare, juichende menigte. Al de straten, door welke de Koning kwam, waren met stoffen uit de Gendsche fabrijken behangen en groen gemaakt en versierd met dennen, guirlandes en draperien.

— Terwijl men deze berigten in de dagbladen leest, is de houding van den *Catholique* van Gend eigenaardig, die aangeraden had, dat het volk bij 's Konings komst geen mond zou open doen, om zoo zijnen drukkenbaar te maken. De *Catholique* plaatst nu een artikel onmiddelijk tegen den Koning gerigt. Z. M. heeft, volgens hetzelve, een aantal leden der Staten-Generaal, bij het afscheid nemen te Brussel, onbeleefd behandeld, en deze leden hebben daarop besloten niet meer ten hove te komen. Deze leugen zal uu verzonnen zijn, om te beproeven of men de ingezetenen ook afkeerig zou kunnen maken van op 's Konings audientien te verschijnen.

Mengelwerk.

A. 26—5—29.

Aan de Redactie.

Voor de civiele en crimineele geregtshoven van de zuidelijke provincien, komt geene zaak van eenig aanbelang voor, of dezelve wordt door de Nieuwsbladen aan de vergetelheid ontrukt. Hierdoor verwerft de regtsgeleerde eene uitgebreider kennis van zaken, en wordt tevens de burgerman meer oplettend gemaakt op de straffen, waarmede de wet den misdadiger deszelfs euveldaden doet boeten. In de noordelijke provincien vindt dit geene plaats; — men moet toevallig in deze of gene stad zijn, om van de eene of andere zaak kennis te verkrijgen. Uit overweging hiervan en uit vreeze, dat eene *causa capitalis*, waarvan de debatten bij het hof van assises in de provincie *Noord-Holland* en *Utrecht*, in het begin van de maand Mei 1829, zoo veel merkwaardigs hebben opgeleverd, het lot van vele andere zaken mogt ondergaan, heb ik getracht dezelve zeer kort uiteen te zetten, terwijl ik vertrouw, dat gij in uw geëerd dagblad het voorzeker geen plaats zult ontzeggen.

In de maanden Maart en April van den jare 1828 werd de rust van verscheidene landbewooners in de omstreken van *Nieuwer-* en *Ouder-Amstel*, *Limmen*, *Velzen* en *Slooten* gestoord. Vier personen werden de schrik van die streken, dewijl zij zich niet ontzagen des nachts, door braak of overklimming, zich den toegang in de woningen te verschaffen, daarin alles open te breken, en hetgeen hun aanstond, zich toe te eigenen. Van al de door hen volbragte diefstallen was die de verschrikkelijkste, welke in den nacht van den 14den op den 15den April, ten huize van den heer H. F. MÖHRINGER, onder *Velzen*, plaats had. De huisgenooten werden door de binnenkomende manschappen uit den slaap gewekt; kabinetten en kasten werden opengebroken, het goed op den grond er uit geworpen, het kostbare weggenomen, en het geld afgeperst. Waarna zij, uit vrees van achtervolgd en opgespoord te zullen worden, eenige der op den vloer liggende doeken gebruikten om de verschrikte bewoners, welke met dreigementen en wapenen te bedde waren gehouden en bedwongen, aan handen en voeten te binden, als wanneer zij, op het geroep van verraad, in allerijl zich op de vlugt begaven, en, zoo als naderhand uitkwam, langs omwegen naar *Amsterdam* terugkeerden.

Zulk eene misdaad mogt eenigen tijd ongestraft blijven, lang kon zij het niet. Door de onvermoeide pogingen van het publiek ministerie te *Haarlem*, en door het waakzame oog van de politie te *Amsterdam*, kwam men op 't spoor van de rustverstoorders, en de volledige confessie van eenen derzelven, dewelke met het wezenlijk gebeurde volkomen overeenkwam, bragt veel toe tot de instructie van eene zaak, welke teregt zoo veel afschuw gewekt had. Vier personen, met name JAN ZUIDERVAART, KEES DE VRIES, HEIN DIRKSE BORGHOLS en TOON NIEUWENTYD werden, op gegrond vermoeden van er aan schuldig te zijn, van *Amsterdam* naar *Haarlem* opgezonden, en binnen de kerkermuren te *Haarlem* gearresteerd gehouden, met en benevens ALIDA VAN DER MARKT, de bijzit van den eersten beschuldigde, en WILLEM BAREND

GELANDER, welke beiden aangeklaagd werden van medepligtigheid door het helen en verbergen van het gestolene, wetende dat het ontvreemd was.

De zaak geinstrueerd, de processale stukken naar het hooggeregtshof in *'s Gravenhage* opgezonden zijnde, werden deze zes beschuldigden door hetzelve naar het hof van assises in de provincie *Noord-Holland* en *Utrecht* verwezen.

Uit oorzake van het aantal der beschuldigden en de menigte der getuigen, welke, buiten en behalve een twaalftal *à décharge*, ten getale van meer dan vijftig waren, werd de militiezaal op het Singel bij den heiligen weg daartoe afgestaan en *eenigzins* behoorlijk ingerigt. Ik zeg eenigzins, want waar waren de zitplaatsen der heeren advocaten, van hen, voor dewelke de behandeling en de debatten van zulk eene zaak het meest tot nut en voordeel konden verstrekken? Zij waren ter plaatse, waar men bijna van de depositien der getuigen, noch van de pleidooijen der verschillende aan de beschuldigden toegevoegde verdedigers iets konde verstaan; om niet te spreken, dat deze heeren op dezelfde banken moesten zitting nemen, waar het talrijke publiek met kaartjes van den heer president konde plaats nemen.

De twee eerste banken waren wel door groene bekleedsels van de overige afgezonderd, ter dienste der in andere landen genoeg hooggeachte, maar vooral in de Noordelijke provincien van *Nederland*, algemeen te weinig gekende en bijna in derzelver stand miskende schare van deze heeren; edoch dezelve waren altijd bezet en deurwaarders waren er soms noodig om ze te doen ontruimen.

Teregt werden over deze behandeling klagten ingeleverd, maar het antwoord was: het is thans zoo; het kan niet anders.

Op Maandag 11 Mei 1829, werden de debatten in deze zaak geopend; en vier felten, zoo als de procureur-crimineel hen noemde, doch — welke wij liever vier ongelukkige, gevallene, door armoede tot recidive gekomene, en welligt genoodzaakte, natuurgenooten zouden willen noemen, — kwamen met hunne twee medebeschuldigden op de bank der aangeklaagden zich zetten.

De debatten bewezen het regtvaardige en grondige van de tegen de vier personen geinstrueerde criminele procedure. Zij werden schuldig bevonden aan de hun ten laste gelegde diefstallen, als door de meeste getuigen erkend en ten stelligste door de huisgenooten van den heer MÖHRINGER.

Desniettegenstaande bleven ZUIDERVAART en BORGHOLS alles hardnekkig ontkennen; de eerste, bewerende toevallig op het strand, bij *Katwijk*, tot de anderen gekomen te zijn, toen deze zich naar *Amsterdam* terug begaven; de laatste, door verscheidene getuigen *à décharge* zijne zware verwonding bij zijne ontvlugting uit het werkhuis te *Amsterdam* op den 12den April zoekende te stateeren, en de uit dien hoofde bestaande onmogelijkheid, zoo als hij wilde doen voorkomen, van aan de hem toegeschrevene diefstallen deel genomen te hebben. Fijn gesponnen en van lier bewonderenswaardig, waren de wel overlegde en niet korte redeneringen, waarmede zij de getuigenissen *à charge* zochten te wederleggen en hun *alibi* te bewijzen. In niets spraken zij zich tegen; alles was te wel gewikt en gewogen.

De onder eede afgelegde getuigenissen waren echter te pertinent en concludent, en bij dezen kwamen de confessien van NIEUWENTYD en DE VRIES, welke laatste het raadzaamst had geoordeeld tot bekentenis te komen.

Na het met de uiterste naauwgezetheid houden der debatten ten deze, was het eindelijk op Donderdag des middags, dat de zitting open verklaard werd, en de procureur-crimineel zijn requisitoir uitsprak, waarbij hij, op grond van art. 381 C. P., de doodstraf requireerde, ten aanzien der vier eerste beschuldigden. Terwijl hij de culpabiliteit der vijfde en zesde zocht te staven, en onder anderen, wegens den laatsten, dat dezelve reeds meermalen als heler was teregt geroepen, doch vrijgesproken, als 't ware enkel op grond van niet genoegzaam bewijs.

De heeren [illegible], [illegible], DRONSBERG en HANLO kregen daarop successivelijk het woord ter verdediging der beschuldigden; die van den eersten en derden hadden eene moeijelijke taak, doch allen kunnen teregt hun geweten vrijrekenen van het mogelijke tot derzelver verdediging gedaan te hebben; en het uitmuntende hunner pleidooijen maakte, voor hunne confrères dubbeld grievend de plaats, waar zij gezeten waren, en niets dan zeer moeijelijk konden verstaan.

Hadden deze heeren waardig hunne taak afgesponnen, geen minder eer mogen wij aan de heeren KLERK en B. PARKER DE RUYTER ROCHER toebrengen, welke hunne moeite beloond zagen door de vrijspraak hunner cliënten. Door hen werd het onmogelijke van derzelver veroordeeling beweerd, en werd, op eene waardige wijze, aan den heer procureur-crimineel gerepliceerd en het onregt aangetoond, van een bewijs van culpabiliteit te zoeken uit arresten, waarbij iemand eenmaal van eene aanklagte is vrijgesproken. *Res judicata pro veritate accipitur.*

Hadden de debatten, hadden de pleidoijen belangstelling gewekt, nog meer verwekte de uitspraak van het vonnis, hetwelk den volgenden dag, in tegenwoordigheid van meer dan vijftien honderd menschen, geveld werd. Bij dit vonis kwamen de twee laatsten weder op vrije voeten, doch werden de vier eersten ter dood gecondemneerd; zij vervielen alen in de straffen van art. 381, en zoo dit niet, ten minste in die, bepaald bij art. 382, en dan hadden zij daarenboven, wegens vorige dieverijen, reeds eene infamerende straf ondergaan.

Aller oogen waren met aandoening op de vier veroordeelden gerigt, welke door hunne eigene natuurgenooten om verder te leven onwaardig moesten gekeurd worden: maar de wet sprak, en volgens die wet waren zij des doods schuldig.

Treffend was de aanspraak van den heer HAMELSVELD aan dezelven, voornamelijk echter aan den jeugdigen verharden BORGHOLS. Kort na zijne geboorte van zijne ouders beroofd; van hier in het R. Katholijke Weeshuis te *Amsterdam* opgevoed; nog jongeling, aan de maatschappij zonder middelen van bestaan overgegeven: — kwam hij na door verleiding tot die stappen, waarvoor hij thans in zijnen pas vier en twintig jarigen ouderdom andermaal teregt stond. Willens doof en verhard voor de — om zoo te spreken — vaderlijke stem van den president, deed hij het door eene schrikbarende houding opmerken. Met weemoed zag men op zijne jeugd, met schrik op zijne verharding.

Doch welk een schouwspel vertoonde zich aan de bijeenvergaderde menigte, toen de president zijne aanspraak geëindigd en de zitting van den hove van assises, voor het tweede vierendeel jaar, gesloten had. Welk eene verwarring! Welk een ontsteltenis!

Dezelfde BORGHOLS was zijnen toorn niet meer meester; in woede gerakende, poogt hij van zijne plaats zich te rukken, spreekt hij den vloek uit over zijne regters, en brullende roept hij hun toe: « dat zijn onschuldig bloed stroomen mogt over hen en hunne nazaten!« Wat zijne voornemens waren, wat er van geworden ware zoo men hem niet gehouden hadde; wie weet dit? Zes geregtsdienaren slaagden met zeer veel moeite naauwelijks, hem, die zich steeds op zijne onschuld beriep, ter aarde te krijgen en aan handen en voeten te kluisteren, en zoo werd hij genoodzaakt, eenigen tijd later, om naar het arresthuis zich te voet te begeven.

Nog vol was de stad van dit gebeurde, toen eene andere mare zich verhief: BORGHOLS heeft zich in de gevangenis met een mes doodgestoken!

Weinige geruchten komen zonder bijvoeging van den een tot den ander: zoo ook was het hiermede; doch [illegible] BORGHOLS had zich met een mes eene zware, echter geene doodelijke wonde in de gevangenis toegebragt. — Waar heeft hij dit mes ontvangen? waar heeft hij het geborgen? Zulke en diergelijke vragen wisselden zich af; en het algemeene antwoord was: dat hij het bij zich zoude gedragen hebben op eene plaats, waar men welvoegelijkshalve hem niet zoude hebben durven onderzoeken.

Bijaldien dit zoo is, dan mogen wij de vraag niet daarlaten, of men de welvoegelijkheid zoo verre mag drijven om de maatschappij uit oorzake van dezelve in gevaar te brengen? Immers wat zouden de gevolgen geweest zijn, zoo hij eens in zijne poging geslaagd en losgerukt ware!!

Causarum Patronus.

REDEVOERING VAN DEN HERTOG VAN *AERSCHOT*.

Ik ben een Brabander en, zoo als gij aan mijn stijl en spelling wel bemerken zult, nog niet al te vast in de principia van Mr. SIEGENBEEK, nogtans schrijf ik Nederlandsch, omdat het ons moedertaal is, en het toch eindelijk tijd wordt, dat wij wederom de uiterlijke teekenen van ons volksbestaan hernemen. Het is just over die moedertaal, dat ik de eer wilde hebben met u te handelen, en wel naar aanleiding van een discours, door mijnheer den hertog van AERSCHOT, in de Eerste Kamer der Staten-Generaal uitgesproken. — Het zou zeker wel de naaste weg wezen om mijne gedachten over dat sujet in een Belgisch journaal te plaatsen? maar mijne heeren, onse journalen zijn in geenen manier Belgisch, ze zijn Fransch [illegible] voor het wezen, met dat effect, dat niet een enkele gazetier mijn artikels zou willen plaatsen, al waren ze ook zoo goed geschreven als dat kleine groene boekske, over den burgerzin en den volksgeest, hetwelk bij sieur VAN DER HOEK tot *Leijden* gedrukt is.

Maar nu van den hertog — die goede heer is genaamd VAN AERSCHOT, dat is wel een Vlaamsche naam mijne heeren, hij spreekt nogtans van de *langue de ses pères* en wel dat dit het Fransch zou wezen. Ik zou hem uit de geschiedenis van zijn eigen huis gemakkelijk het tegendeel kunnen bewijzen; maar het doet tot de kwestie niet een zier; het en doet er niet aan of mijnheer de hertog Fransch spreekt, en ook niet wat zijn [illegible] gesproken hebben; het is hier maar de vraag, want hij spreekt ook van *nos pères*, wat *onze* ouders deden, wat zij dachten, welke taal zij spraken, en vooral ook, wat nu nog de taal is van Braband en Vlaanderen. Het eerste punt is uit de historie allergemakkelijkst te beantwoorden; [illegible] leest men op iedere bladzijde, dat de Brabanders zoo fier waren op [illegible] ne Vlaamsche taal als de Hollanders ooit worden kunnen; daar [illegible]

dat wij zelfs de eerste dichters aan ons Nederland gegeven hebben, de eerste dichters zeg ik, waar de Hollandsche geleerden zich nu nog op beroepen om hun taalstelsel, dat niet slecht is, te verdedigen. Mijnheer de hertog roert dit niet aan, maar spreekt van het huis van Bourgonje. Sedert dien tijd, zegt hij, was de Fransche taal de taal van 't gouvernement, en daarin werden alle acten gepasseerd; doch het is al wederom ter contrarie. Aan het hof van Bourgonnien was het Fransch sterk in voege, vele Fransche schrijvers werden daar treffelijk ontvangen en gaven den toon. — Zij maakte zelfs een soort van litteratuur, maar het was een separate litteratuur, die met de letterkunde van 't volk niets gemeens had, even zoo min als de klooster litteratuur, die in dien tijd ook bestond. Geen van beiden veranderden onze taal en onze manieren; onze rederijkers waren nooit zoo bloeijend en nooit zoo content. Nu waren op dien tijd de Princen van 't land wel ingenomen met het Fransche, en deden zich ook wel eens een verslag geven in die taal; maar als er toch iet te communiceren was aan de steden of aan de staten, dan bedienden zij zich toch altijd van het Vlaamsch. Al onze plakaatboeken zijn vol van zulke Bourgondische Vlaamsche acten, en in de Hollandsche plakaat-boeken zijn er ook met honderden; U. W. Ed. kan dit nazien en zal het exact bevinden. — Ik zou daar nog meer preuven van kunnen geven, en zal er misschien op terug komen, bijaldien gij mij de vriendschap bewijst van dezen brief een plaats te geven in uwen regt patriottiken gazet.

Nu ga ik spreken van het 2de punt, zijnde de taal van *heden*. Mijnheer de hertog zegt: dat de taal der hooge vergaderingen, der academien en der boeken, de *nationale taal is*, en om dat men nu in onze Staten-Generaal Fransch spreekt, om dat ze te *Brussel* een soort van Fransche academie hebben, en om dat ze onze kinderen met geweld Fransche boeken geven; daarom zou het Fransch de taal wezen van onze natie. Het en is zoo niet mijne heeren, wij zouden vooreerst die Fransche academie, dat Fransch spreken in de vergadering, en ook een groot deel van de Fransche boeken wel kunnen misschen. In onze overige Vlaamsche en Brabandsche steden hebben wij volstrekt geene Fransche inrigtingen, geene Fransche societeiten. Wij spreken onder elkander altijd Vlaamsch, ons heeren priesters verhandelen over de christelijke leering ook nooit anders dan in 't Vlaamsch, en dat zoo wel in den catechismus, als in den stoel der waarheid. Als ik nu niet geheel mis ben, dan is dat de taal van het volk, waarin men het volk spreekt over zijn heiligste en dierbaarste belangen. Mijnheer de hertog heeft dat wel eenigzins gevoeld; want hij zegt dat de taal der verschillende cantons niet gerekend moet worden, aangezien alle deze dialecten op zich zelf staan, dat in een eigenlijken zin geen taal uitmaken, dat men dit doende, om regtvaardig te blijven, even zoo veel *nationale talen* zou moeten erkennen als er cantons zijn; dan mijne heeren, dat zijn maar slegte redenen, want al die dialecten verschillen omtrent niet, en lossen zich op in de taal van CATS en in de taal van TOLLENS, dien charmanten dichter. — Om vervolgens de kwestie te verwarren, spreekt mijnheer AERSCHOT van de Vriezen, die, zegt hij, hebben ook hun *landtaal*, en waarom wordt daar dan niet op gelet, indien men volstrekt de taal van het volk in eere wil brengen. Ware het, dat de Vriezen zich over de verwaarloozing van het Friesch beklaagden, zoo zou die aanmerking te pas komen; maar nu is het slechts declamatie, waar men niet op behoeft te antwoorden. Ik wil echter nog deze opmerken, dat de Vriezen zich sedert lang naar de meerderheid geschikt hebben, dat alle onderwijs in hunne provincie Hollandsch is, dat hunne historieschrijvers of Latijn of Hollandsch geschreven hebben, en, daar zij ten huidigen dagen geene andere predikanten hebben dan die van onze algemeene Nederlandsche taal zijn, zoo concludeer ik hieruit, dat ze moeten aanzien worden als onze broeders, en dat het argument van den hertog valsch is. — In somma, mijne heeren, er is eene Vlaamsche taal, die het eerst in *Vlaanderen* beoefend werd, die de Hollanders met ettelijke auteuren verrijkt, en ook wel wat veranderd hebben tot haar nadeel; maar waarin wij elkander toch allen verstaan, eene taal die respectabel is en die wij kunnen doen respecteren wanneer wij maar zullen willen.

Om ons dat Nederlandsch te ontrukken, om ons, stillekes aan, wederom te prepareren voor een scheiding, en die provincien te verdeelen, welke door de natuur en de overeenkomst van taal en zeden vereenigd zijn, bezigt men tegenwoordig allerlei middelen, en van tegen middelen hoort men niet een woord; als daarin geen verandering komt dan zullen onze kinderen onder het Nederlandsch gouvernement veel Franscher worden dan zij onder den despotismus van NAPOLEON ooit geweest zijn. Ik weet wel dat de hertog te braven heer is om tot de partij te kunnen behoren, van lien, die het ongeluk willen van het volk, den Koning ondankbaar zijn, en hun vaderland verachtenen. Hij is ter goeder trouw, en sprak ongetwijfeld met een goed oogmerk; hij verviel echter in groote erreuren zoo wel wat de historie als wat de vermelding van het tegenwoordige betreft. Ik heb hem daarom moeten corrigeren hopende tevens, dat een Vlaamsch of Brabandsch edelman mij nimmer meer in de noodzakelijkheid zal brengen om de pen tegen hem op te vatten.

Aerschot, den 21sten Mei 1829.

[illegible]

Uwen Dienaar,

O.

ARNHEM, den 30sten Mei.

In deze week is, op drie onderscheidene plaatsen in deze provincie, aanmerkelijke schade door brand ontstaan. Op Zondag den 24sten is te Varsseveld een huis afgebrand, in den nacht van den 27sten te Silvolde acht huizen en eene schuur, en in den nacht van den 28sten te Oosterbeek een huis, door *Hendrik van Beek* bewoond.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 31sten Mei 1647 berende LEOPOLD WILLEM, aartshertog van *Oostenrijk*, de stad *Armentiers*.

Den 31sten dito 1809 stierf de beroemde componist JOSEPH HAYDN.

Den 31sten dito 1814 trokken de Russen binnen *Hamburg*.

Den 1sten Junij 1101 stierf PHILIP van *Elsatien* te *Acra* aan de pest.

Den 1sten dito 1676 sneuvelde de vice-admiraal DE HAAN.

Den 1sten dito 1746 ging het kasteel van *Antwerpen* aan de Franschen over.

Den 2den dito 1580 had er door een muilezel oproer te *Rome* plaats.

Den 2den dito 1625 viel de stad *Breda* in handen van SPINOLA.

Den 2den dito 1670 werd aan WILLEM III de zitting in den raad van state vergund.

ARNHEM, den 2den Junij.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 1 Junij 1 El 4 Palm 0 Duim; gewassen 0 D., gevallen 0 D.
Den 2 dito 1 El 4 Palm 0 Duim; gewassen 0 D., gevallen 0 D.

Getrouwd:

HUIZE BAANK, onder WARNSVELD, bij ZUTPHEN, den 26sten Mei 1829.

C. F. ROOS, van *Amsterdam*, en S. C. VAN HAMEL.

§§§ BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der STAD *DOESBORGH* zijn voornemens, op Dingsdag den 9den Junij aanstaande, des middags ten 12 ure, ten raadhuize, in het openbaar aan te besteden:

Een GEBOUW op de NIEUWE BEGRAAFPLAATS, voor eenen Opzigter, met eene LYKKAMER, voor gemelde Stad, met de daartoe vereischte MATERIALEN en WERKLOONEN.

Zullende het Bestek en de Conditien 14 dagen te voren op de Stads Secretarie ter lezing worden voorgelegd.

Doesborgh, den 23sten Mei 1829.

Burgemeester en Wethouderen voornoemd,
J. A. TENGBERGEN.
Ter ordonnantie van dezelve,
J. LANGLOIS, Jr.

IN en UITGAANDE REGTEN en ACCYNSEN.

De Ondergeteekende, ONTVANGER der IN- en UITGAANDE REGTEN en ACCYNSEN te *ARNHEM*, als daartoe behoorlijk gemagtigd, is voornemens, op Dingsdag den 16den Junij 1829, des voormiddags ten negen ure, ten zijnen Kantore, ten overstaan van den heer Arrondissements Inspecteur der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen te *Arnhem*, in het openbaar aan de meestbiedenden, voetstoots, voor Kontant Geld te verkoopen: de navolgende AANGEHAALDE GOEDEREN, verdeeld in onderscheiden Kavelingen, volgens notitie, ten Kantore voorhanden, als:

13 Stukjes Zijden Stof.
70½ Dozijn Stukjes Zijden Lint.
115 1/12 Dozijn Zijden Doeken.
1 Stukje Passement.
1 Stukje Tulle.
16 Dozijn halfzijden Doeken.
1 Stukje Zijden Fluweel.
1 Pond 5 Oncen Katoenen Garen.

Zullende voormelde Goederen op Maandag den 15den Junij 1829, des voormiddags van tien tot een, en des namiddags van drie tot zes uren, ten Kantore voornoemd, voor een ieder te zien zijn, en omtrent de Conditien van verkoop aldaar de vereischte informatien kunnen worden bekomen.

Arnhem, den 27sten Mei 1829.

De Ontvanger voornoemd,
G. VAN HASSELT.

††† Ter informatie der belanghebbenden strekt, dat de Kamer van Discipline der Notarissen in het arrondissement *Arnhem* thans is zamengesteld als volgt:

Mr. *J. BUSGERS President*, Mr. *H. B. VAN DALEN Syndicq*, Mr. *J. N. W. A. BARON VAN HUGENPOTH Rapporteur*, *D. BEEK Thesaurier*, Mr. *F. DE MAN*, *G. PLIESTER*, Mr. *J. NYHOFF Secretaris*, terwijl zijn vastgesteld de navolgende vier gewone Vergaderingen, allen des morgens ten 11 ure, op een der vertrekken van het *Oude Hof*, als: 23 Junij en 23 October 1829 en 8 Januarij en 7 April 1830.

††† Men is voornemens op Woensdag den 17den Junij 1829, des avonds ten 6 ure, in *het Zwijnshoofd* te *Arnhem*, ten overstaan van den Notaris *A. J. N. GODEFROY*, residerende te *Arnhem*, in het openbaar te doen inzetten, om 14 dagen daarna, ter zelver uur en plaats, bij toeslag te verkoopen:

1o. Een HUIS en ERVE, staande en gelegen te *Arnhem*, achter den Sabelspoortsmuur, wijk A. No. 246, bewoond wordende door *G. LINDEMAN*.

2o. Een HUIS en ERVE aldaar, achter den Sabelspoortsmuur, wijk A No. 148, bewoond wordende door *S. SMITS*.

3o. Een HUIS en ERVE aldaar, in de Langstraat, wijk A No. 211, bewoond wordende door *H. WOUTERS*.

4o. Een HUIS en ERVE aldaar, aan den Ouden Kraan, wijk C No. 95, bewoond door *D. BLOM*.

5o. Een HUIS en ERVE, op de Beek te *Arnhem*, wijk E No. 103, bewoond door den Smid *A. BAARS*.

6o. Een HUIS en ERVE in de Nieuwstad te *Arnhem*, wijk E No. 164, bewoond door den Schoenmaker *A. HEMMERS*.

7o. Eene VROUWEN ZITPLAATS in de Groote Kerk te *Arnhem*, Middelpand, 9de Bank, 1ste Plaats.

8o. Een DITO aldaar, Zuiderpand, 32ste Bank, 4de Plaats.

9o. Een DITO, in het Noorderkruis, Oostzijde, 29ste Bank, 7de Plaats.

Inlichtingen omtrent de verkoops voorwaarden zijn te bekomen ten kantore van voornoemden Notaris.

† † † Men is voornemens, om ten overstaan van den Notaris Mr. *GERARD VAN ECK*, residerende te *Arnhem*, in het Logement *het Zwijnshoofd* aldaar, op Maandag den 15den Junij 1829, des avonds ten 6 ure, bij inzaat, en veertien dagen daarna, zijnde den 29sten daaraanvolgende, ter zelver uur en plaats, bij toeslag, in het openbaar veilen:

1°. Een HUIS en ERVE, staande en gelegen binnen *Arnhem*, in de Turfstraat wijk A. No. 10.

2°. Eene WEIDE, gelegen in het *Arnhemsche Broek*, achter het *Spijker* groot ruim 3 Bunders, ompalende Noord en Oost den heer *DULLERT*, Zuid de Erven Wijlen Jonkvrouwe *BRANTSEN* en West de Erven de Weduwe *GELDERMAN*.

3°. Eene WEIDE, mede in het *Arnhemsche Broek* gelegen, *Craneveldts Kamp* genaamd, groot ruim 2 Bunders, ompalende ten Noorden den heer *HULSTYN*, ten Oosten het St. Catharina Gasthuis, ten Zuiden en Westen Mejufvrouw de Weduwe *G. MOS*.

Ten aanzien der Voorwaarden van Verkoop, kan men onderrigt bekomen ten Kantore van genoemden Notaris, in de Bakkerstraat, te *Arnhem*.

Ter bezigtiging van het Huis, kan men zich vervoegen bij den Bakker *SCHUURMAN*, naast hetzelve.

---

§ § § Ten overstaan van den Notaris *P. A. VAN REES*, te *Nijmegen*, zal, op Maandag den 15den Junij 1829, 's namiddags ten 4 ure, ten huize van Mejufvrouw de Weduwe *A. CRYNEN*, te *Lenth*, in het openbaar op hoogen worden ingezet en drie weken daarna, finaal aan de meestbiedenden verkocht:

1°. Een BOUWHOF, in de buurtschap *Haalderen* onder *Bemmel* gelegen, bestaande in: HUIS, SCHUUREN, BERG, TUIN, BOOMGAARD, BOUW- en WEILANDEN, groot te zamen 87 Bunders en 42 Roeden, in Parceelen of in Massa's.

2°. Eene HOFSTEDE aldaar, bestaande in: HUIS, KLEINHUISJE, BOOMGAARD, TABAKS, BOUWLAND en WILLIGE PAS, groot 2 Bunders en 13 Roeden.

3°. Een stuk BOUWLAND, *het Gulegat* genaamd, gelegen onder *Gent*, groot ruim 3 Bunders en 40 Roeden.

4°. Eene WEIDE, *den Boterkamp* genaamd, gelegen in het circul *van de Ooij* onder *Persingen*, groot 3 Bunders en 40 Roeden.

Nadere informatien zijn deswegens te bekomen ten kantore van opgemelde Notaris.

---

† † † Mr. *N. G. FRANCKEN*, Notaris te *Elst*, zal, op Donderdag den 25sten Junij 1829, bij inzet, en den 9den Julij daaraan, bij toeslag, beide des namiddags ten vier ure, ten huize der Erven *AALBERS*, te *Elst*, publiek verkoopen, de volgende goederen, onder *Herveld* gelegen:

1°. Een kapitale BOUWHOF, *de Opneem* genaamd, waaronder behooren circa 18 Bunders Weiland, en circa 47 Bunders Bouwland.

2°. Een Parceel, *het Broek* genaamd, waarvan circa 4½ Bunder Weiland, en circa 19½ Bunder Bouwland.

3°. Eene WEIDE, groot ruim 2 Bunders *Ritskempke* genaamd.

Alles bij biljetten breeder omschreven.

---

§ § § Al die iets te vorderen heeft van, of schuldig is aan wijlen den Heer *HENDRIK JAN TEUNISSEN*, gewoond hebbende en overleden te *Arnhem*, den 28sten Januarij 1829, en deszelfs vroeger overledene Huisvrouw *BERENDINA DE VRIES*, gelieve daarvan vrachtvrij opgave of betaling te doen vóór den 15den Junij 1829, ten huize van den Heer *P. TEUNISSEN* of den Notaris *GODEFROY*, te *Arnhem*.

---

† † † Door Sterfgeval is eene fatsoenlijke Jufvrouw eenigste bewoonster gebleven van een BUITENVERBLYF, in eene der aangenaamste streken van de nabijheid der Stad *Arnhem*, dat, benevens eene vrolijke en zeer bezochte Wandeling, een ruim uitzigt heeft over den *Rijn* en de *Betuwe*, die wenscht, met of zonder kost, bij zich in te nemen en aan dezelve af te staan drie à vier KAMERS en andere GEMAKKEN, eene kleine Familie, zamengesteld uit eenen man en eene vrouw, of hoogstens drie personen, behalve eene dienstmeid. — Om nadere informatien adressere men zich, mits met gefrankeerde brieven, onder letter E. G., ter Boek- en Courantdrukkerij van *C. A. THIEME*, te *Arnhem*.

---

§ § § Door vertrek UIT DE HAND TE KOOP, eene aanzienlijke en sedert drie jaren nieuw opgebouwde HEEREN HUIZINGE, voorzien van verscheidene KAMERS, KEUKENS, vijf ZOLDERS, voorts STALLING, PAKHUIS en SCHUUR; mitsgaders eenen nieuwen aangelegden TUIN en BOOMGAARD, groot omtrent een Bunder; alles staande en gelegen in het midden van het groote aangename en volkrijke Dorp *Uden*, kanton *Ravenstein*, 2½ ure van *Grave* en vier uren van *'s Hertogenbosch*; zijnde in hetzelve huis, welke tevens zoo door ligging als groote ZOLDERS, zeer geschikt is voor den Graanhandel, sedert verscheidene jaren de Wijn-Negotie met succes geëxerceerd en welke Affaire ook kan overgenomen worden. Te bevragen ten kantore van den Notaris *PENNEMA*, te *'s Hertogenbosch*, brieven franco.

---

† † † UIT DE HAND TE KOOP, een compleet en wel geconserveerd EXEMPLAAR van den ATLAS UNIVERSEL DE LA GEOGRAPHIE, *dressé par PH. VAN DER MAELEN*, *Bruxelles*. Adres bij de heer *D. K. MULLER en COMP.*, Boekhandelaars te *Arnhem*.

---

† † † POSTWAGEN-BERIGT.

VERANDERING VAN UUR.

De Ondergeteekende heeft de eer het Publiek ter kennis te brengen, dat, te beginnen 1 Junij 1829, de gewone Postwagen op *'s Hertogenbosch* van *Nijmegen* zal vertrekken, dagelijks, des morgens ten elf ure, in plaats van namiddags ten een ure, om nog denzelfden avond aan te komen te *'s Hertogenbosch* om 5½ ure, vóór het vertrek der Diligence naar *Luik* en *Maastricht*. Te *Breda* des avonds 10½ ure, in correspondentie staande met *Braband* en *Frankrijk*.

Van *Breda* vertrekt dezelve 's morgens ten 3 ure, na aankomst der Diligence van *Braband*; van *'s Hertogenbosch* 's morgens ten 8 ure, na aankomst der Diligence van *Luik* en *Maastricht*, om aan te komen te *Nijmegen* des namiddags 2½ ure; corresponderende alle dagen direct op *Arnhem* en *Zutphen*, alsmede op den Snelwagen naar *Kleef*, geheel *Duitschland* en op de dagelijks afvarende Stoombooten.

D. ARIËNS.

STOOMBOOT

WILLEM DE EERSTE.

Regeling der vaart gedurende de maand Junij 1829.

Van Nijmegen *naar* Rotterdam *en 's* Hage:

Elken Zondag, Dingsdag en Donderdag, des morgens ten 7 ure.

Van Rotterdam *naar* Nijmegen:

Elken Maandag, Woensdag en Vrijdag, des morgens ten 6 ure.

Zullende op deze dagen, des morgens ten half vier ure, eene eigene Diligence afrijden, bij *G. VAN VELTHOVEN*, in *'s Hage*, om voor het vertrek der Boot te *Rotterdam* aan te komen.

De corresponderende Stoombooten zijn die welke varen van *Gorcom* op *'s Bosch*, en van *Rotterdam* op *Middelburg*, *Antwerpen* en *Londen*, de Diligence van *Gorcom* over *Breda*, naar *Antwerpen* en van *Gorcom* naar *Amsterdam* staan in onmiddelijk verband met deze Boot, zoodanig dat de reizenden naar deze plaatsen nog denzelfden avond hunne bestemming bereiken.

*** *BLUSSÉ EN VAN BRAAM*, Boekverkoopers te *Dordrecht*, geven uit en hebben alom verkrijgbaar gesteld:

I. NIEUW WOORDENBOEK *der Nederduitsche en Fransche talen*, door *A. BLUSSÉ de Jonge*. Dit werk is voor beide talen zoo volledig mogelijk gemaakt. Het bestaat uit 2 deelen in groot octavo, zaam van 2000 bladzijden, en kost ingenaaid slechts ƒ 4.80.

II. G. N. LANDRÉ, *Dictionnaire de Poche Français—Hollandais et Hollandais—Français*, *2 vol. en un carton* ƒ 3.00.

III. HANDLEIDING *tot de kennis van het Staatsbestuur in het koningrijk der Nederlanden*; of Beredeneerd Alphabetisch Register van Vaderlandsche Wetten, belangrijke Besluiten, Reglementen, Resolutien en andere officiele verordeningen; bevattende tevens den woordelijken of zakelijken inhoud van al de stukken, door deze verschillende benamingen aangewezen, derde deel, loopende over het geheele jaar 1827. Zijnde er van de vorige deelen over 1825 en 1826 nog Exemplaren te bekomen.

IV. MAGAZYN *voor Schilder- en Toonkunst*, bevattende beoordeelingen van onderscheiden Kunstkabinetten en Tentoonstellingen, en van nieuw uitgekomen Muzijkwerken, alsmede Levensschetsen van voorname Schilders en Toonkunstenaars, enz., 2 stukken, ƒ 3.60.

V. VAN DEN BERG, *Abrégé de l'Histoire Sainte par demandes et par reponses*, à l'usage de la jeunesse, nouvelle édition ƒ 0.30.

VI. E. KIST, *Beknopte Beoefeningsleer*, ten dienste van minvermogenden, tweede druk, 2 deelen, in kl. 8vo. ƒ 2.50.

VII. E. KIST, *Leerredenen over verschillende onderwerpen*, 1ste en 2de deel, derde druk ƒ 4.40.

VIII. E. KIST, *Laatste Leerredenen*, tweede druk, met het welgelijkend Portret ƒ 3.60.

---

† † § WELKE IS DE LANDTAAL IN *BELGIE?*

Deze vraag, welke thans aan de orde van den dag is, zal men volledig beantwoord vinden, in het Werk, getiteld: *Over het Herstel en de Invoering der Nederlandsche Taal*, *door L. G. VISSCHER*.

Van hetwelk nog een klein getal [illegible] bij den Uitgever *BREST VAN KEMPEN*, [illegible], en deszelfs Correspondenten te bekomen zijn, à ƒ 1.20, in plaats van den voormaligen prijs van ƒ 1.80.

*** *B. SCHEURLEER*, Boekhandelaar te *'s Gravenhage*, zal, op Dingsdag den 9den Junij 1829, en zeven volgende dagen, publiek, ten zijnen huize, verkoopen: eene zeer fraaije Verzameling van BOEKEN, PRENTWERKEN, ATLASSEN en KAARTEN, in onderscheiden Talen en Wetenschappen, waaronder vele voorname Werken, het grootste gedeelte net gebonden; alsmede eene Verzameling van INSTRUMENTEN en RARITEITEN, waaronder eenige Oudheden, op *Arendsburg* gevonden, MUNTEN en GEDENKPENNINGEN, benevens STEMPELS van GEDENKPENNINGEN, enz., nagelaten door wijlen den Wel Edel geboren Heere Mr. *R. VAN OLDEN*, *Ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw, laatstelijk Raad en Generaal-Meester van 's Rijks Munt*, waarvan de Catalogus bij bovengemelde te bekomen is.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.